

UTSIKT mot Juvvatnet fra Båvasshaugen, Leksvik. Til høyre ses Leif med den nye gressklipperen. Tante Bente (min søster) og datteren Vanja skal av gårde på sopptur med Jennifer og Jessica Sølsnæs i bæremeis.

FOTO: ELIZABETH SØLSNÆS - 2011

Jeg har sett hoppemusa!

LEKSVIK: Leif Andreas Sølsnæs, en lykkelig hytteeier med gressklipper på Båvasshaugen, har sendt oss en trivelig tekst om hyttelivet i Leksvik:

Hytta vår ligger på en gammel fraflyttet husplass på Båvasshaugen med utsikt mot Høgåsen, Lille og Store Juvvatnet.

Uten vann

Selvsagt er hytta uten innlagt vann og elektrisitet. Jeg og min søster hjalp til med å bære stein til det som nå er grunnmuren. Hytta, som ble satt opp av brødrene Sandgrind fra Leksvik, sto ferdig i 1971. Inntil da hadde familien min delt bruken av den mye eldre "gamlehytta" med mine kjære tanter og søskenbarn i sommerferiene. Minnene fra barndommen er mange og gode. Det var alltid sol når vi som barn lekte ute. Vi fisket ørret i bekken, plukket bær og fanget mus i skjulet. Husdyra fra setrene omkring beitet fritt rundt oss og sørget i mange tiår for at bjørka aldri fikk rotfeste på plassen. Geita og kyrne forsvant dessverre sammen med det meste av seterdriften i

Leksvik en gang på syttitallet.

Tungt for ryggen, men bra for sjela

Fortsatt er det et hav av gress og markblomster rundt hytta om sommeren. Men bjørk, tistler og perikum er i ferd med å få overtaket på bekostning av blåklommer, fioler og smørblomst. Jeg har helt siden ungdommen slått gresset rundt hytta med en gammel mekanisk gressklipper og en enda eldre ljå. Og bjørkespirene har jeg kuttet med kniv. Tungt for ryggen, men bra for sjela. Jeg har vel holdt på med dette mest av nostalgiske årsaker. Men i fjor bestemte jeg meg for å investere i en motorgressklipper for å gjøre klippjobben enklere. En klipper som er kraftig nok til å ta trespirene også. Det ble en seks hesters Stiga med Briggs & Stratton motor.

Skapning med lang hale

Gresset var vel omtrent 20 centimeter høyt da familien og jeg kom opp på hytta 14. juli i fjor. Jeg kunne ikke vente med å få start på den splitter nye gressklipperen. Det var ganske vått i gresset. Motoren startet lett og jeg var raskt i gang med klippingen mens kona pakket

ut mat og klær inne i hytta. Halvveis gjennom engen så jeg plutselig en skapning med lang hale fly over gresset foran klipperen min. Den minnet mest om en sveitsisk sjokoladebit der den strevde med å unnsnippe rotoren. Jeg fikk studert den godt der den sprang, men kunne ikke begripe hva det var for slags vesen. Halen var lang, kanskje to ganger så lang som kroppen. Og musen, for en mus måtte det være, hadde en mørk brunsvart stripe langs ryggen og lysebrun pels ellers på kroppen. Og to store tettsittende øyne foran. Akkurat som mus du kan se på tegnefilmer. Den så ut til å bruke halen aktivt sammen med føttene for å bevege seg, eller hoppe, oppe på det lange våte gresset. Den forsvant etter hvert for øynene mine. Antakelig fløy den opp i det store bjørketreet som står ved grinda.

Internett

Jeg fortalte opphisset om observasjonen til kona. Så gikk jeg bort til gamlehytta, der søskenbarnet mitt holder til, og spurte om han kunne vite hva det var jeg hadde sett. Det kunne han ikke, men han hadde en bok med tegninger og bilder av forskjellige mus. Jeg ble ikke så mye kloker. Da jeg var tilbake på hytta, tok jeg fram pc-en, plagget i 3G-enheten og søkte etter mus på Internett. Der fant jeg svaret. Jeg har sett hoppemusa! Det var ingen tvil. Norges kanskje sjeldneste pattedyr hadde bosatt seg på hyttetomt mi.

Sjeldenhet

Etter å ha søkt litt mer og lest en rekke spennende artikler, ble jeg klar over hvilken sjeldenhet det her er snakk om. Hoppemusa, eller bjørkemusa, som den egentlig heter, har bare blitt observert med sikkerhet 101 ganger i Norge. Og

BJØRKEMUS - også kjent som hoppemus.

FOTO: WIKIPEDIA

det er helt siden 1907, da den første gang ble sett på Oppdal av en som forsto hva det var. Den er fire ganger tidligere observert på Fosen, nemlig i Åfjord og i Veran i 1953, 1971 og 1979. Det finnes omtrent ingen bilder av dyret. Ikke på Internett, heller. De observasjonene som er gjort er i stor grad av kranier og døde eksemplarer funnet i rovfuglreir og i gulpeboller fra ugler.

Mange navn

Sicista betulina, har mange navn, til tross for sin sjeldenhet. Hoppemus, bjørkemus, stripemus og buskmus. Jeg synes hoppemus eller sjokolademus er mest beskrivende for min observasjon. Jeg håper at den musa jeg så hoppe av gårde finner det verdt å fortsette å bo på plassen selv om jeg har snauklipt gresset rundt hytta og kommer til å gjøre det hvert år framover. Jeg kan jo ikke la være å bruke den nyinnkjøpte sekshester'n på grunn av en mus?

HOPPEMUSFAMILIEN

Hoppemusfamilien er en gruppe gnagere som finnes på den nordlige halvkule. Forskjellige slag finnes i gressmark, skoger og ørken. Alle artene er i stand til å hoppe på bakbeina. De er små til middels store gnagere, fra 4 til 26 cm kroppslengde (halen unntatt). De er alle tilpasset til hopping, men i varierende grad. De beveger seg ved å hoppe eller ved å gå på bakbeina. De fleste har lange haler, men bjørkemus har korte.

De fleste er altetende, og lever av frø og insekter. Noen arter, som *Allactaga sibirica*, er nesten utelukkende insektetende. Som andre gnagere har de gnagetenner som er adskilt fra jekslene med et

mellomrom.

Artene i hoppemusfamilien føder kull med to til syv unger etter en drektighet på 17-42 dager. De yngler en eller to ganger i året, avhengig av art. I Danmark gar det vært mye fokus på at hoppemusa, eller «birkemus» som det her på dansk, er på «rødlisten» over truede arter og omfattet av EUs naturbeskyttelsesdirektiv (habitat-direktivet). Dermed er Danmark forpliktet til å beskytte birkemusens ynglesteder mot ødeleggelse.

Kilder: Wikipedia og Danmarks Naturfredningsforening